

DREPT PENAL ȘI PROCESUAL PENAL

CZU: 343.54

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2025.1\(72\).06](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2025.1(72).06)

ANALIZĂ: CIRCUMSTANȚELE AGRAVANTE PREVĂZUTE LA LIT. A) ȘI LIT. B) ALIN. (2) ART. 220 DIN CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA

Eduard CALMAȚUI,
doctorand, USM
<https://orcid.org/0000-0003-4926-0084>

SUMAR

În cadrul prezentului articol se examinează circumstanțele agravante prevăzute la lit. a) și lit. b) art. 220 din Codul penal. Se arată că ambele circumstanțe agravante se referă la victima/victimele infracțiunii de proxenetism. Se evidențiază că, sub aspectul calificării în baza lit. a) alin. (2) art. 220 CP, nu contează dacă fapta a fost comisă asupra a două persoane sau asupra mai multor persoane (trei, patru, cinci etc.). De acest aspect, însă, se poate ține cont la individualizarea pedepsei penale. Se indică că, *de lege lata*, în condițiile prevăzute de lit. b) alin. (2) art. 220 CP, doar starea de graviditate constituie o caracteristică a victimei relevantă penalmente pentru diferențierea răspunderii, nu și alte stări. Totodată, se argumentează necesitatea extinderii sferei de aplicabilitate a circumstanței agravante de la lit. b) alin. (2) art. 220 CP RM și reformulării acesteia.

Cuvinte-cheie: *răspundere penală, proxenetism, prostituție, circumstanțe agravante, victimă, două sau mai multe persoane, femeie gravidă.*

Introducere

Variantele agravante ale infracțiunii de proxenetism prevăzute la lit. a) și lit. b) alin. (2) art. 220 Cod penal al Republicii Moldova (în continuare – CP) [6, art. 220] sunt:

- a) asupra a două sau mai multor persoane;
- b) asupra unei femei gravide.

Elementele circumstanțiale agravante nominalizate se referă la victima/victimele infracțiunii de proxenetism. Așadar, din start, se impune precizarea că, în cazul infracțiunii de proxenetism, persoana care este îndemnată sau determinată

ANALYSIS: THE AGGRAVATING CIRCUMSTANCES PROVIDED FOR IN LIT. A) AND LIT. B) PARAGRAPH (2) ART. 220 OF THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

SUMMARY

This article examines the aggravating circumstances provided in letter (a) and letter (b) of paragraph of Article 220 of the Criminal Code. It is demonstrated that both aggravating circumstances relate to the victim(s) of the offense of pimping. It is highlighted that, in terms of qualification under letter (a) of paragraph (2) of Article 220 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, it does not matter whether the act was committed against two persons or more (three, four, five, etc.). However, this aspect may be considered when individualizing the criminal penalty. It is indicated that, *de lege lata*, under the conditions provided in letter (b) of paragraph (2) of Article 220 of the Criminal Code, only pregnancy constitutes a legally relevant characteristic of the victim for differentiating liability, while other conditions do not. At the same time, the necessity of expanding the applicability of the aggravating circumstance under letter (b) of paragraph (2) of Article 220 of the Criminal Code and its reformulation is argued.

Key-words: *criminal liability, pimping, prostitution, aggravating circumstances, victim, two or more persons, pregnant woman.*

la prostituție ori persoana în privința căreia este înlesnită practicarea prostituției sau de pe seama căreia se trag foloase, urmare a practicării prostituției de către aceasta, are calitatea de victimă a infracțiunii. Atare concluzie se desprinde din interpretarea Curții Constituționale formulată în Decizia nr. 49 din 31 mai 2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 62g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 220 din Codul penal (proxenetismul) [8].

Discuții și rezultate

Vom începe analiza noastră conform ordinii consacrate în norma de incriminare, adică cu circumstanța agravantă consemnată la lit. a) alin. (2) art. 220 CP. Ne referim la săvârșirea proxenetismului „asupra a două sau mai multor persoane”.

Această circumstanță agravantă își găsește corespondent în șirul mai multor norme prevăzute în Partea Specială a Codului penal al Republicii Moldova: lit. g) alin. (2) art. 145; alin. (2) art. 148; lit. j) alin. (2) art. 151 CP; lit. b) alin. (2) art. 152 CP; lit. c) alin. (3) art. 158 CP; lit. b) alin. (2) art. 164 CP; lit. b) alin. (2) art. 164 CP; lit. b) alin. (2) art. 166 CP; lit. b) alin. (2) lit. b) alin. (4) art. 166¹ CP, lit. a) alin. (2) art. 168 CP etc.

Pericolozitatea sporită a agravantei examinate este determinată de numărul victimelor, dar și de atitudinea antisocială mai sporită a făptuitorului, inclusiv personalitatea acestuia, care, din diferite motive, a recurs la comiterea infracțiunii în privința mai multor persoane. De exemplu, în următorul episod, dintr-un caz din practica judiciară [14], se atestă circumstanța agravantă consemnată la lit. a) alin. (2) art. 220 CP:

„C.A. a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzută de lit. a) alin. (2) art. 220 CP. În fapt, C.A., începând cu luna iulie din anul 2022 și până la 18.10.2022, aflându-se pe teritoriul mun. *****, în mai multe zile din perioada indicată, a îndemnat pe P. A., G. T. și pe B. S. la prestarea serviciilor sexuale contra plată și sub patronajul său pe teritoriul Republicii Cehe, cărora le-a promis câștiguri mari din activitatea respectivă. De asemenea, în vederea încurajării și determinării lor la plecarea în Republica Cehă, adică pentru înlesnirea practicării prostituției, C.A. le-a promis că va organiza deplasarea lor și că dânsule nu vor achita drumul, vor fi întâlnite și duse la barul în care urmau să lucreze, unde vor fi cazate și vor locui ulterior”.

Menționăm că respectiva agravantă poate fi reținută doar atunci când sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: 1) există o pluralitate de victime, adică oricare dintre acțiunile înscrise la alin. (1) art. 220 se săvârșesc asupra a două sau mai multor persoane; 2) făptuitorul manifestă o intenție unică (dublată de un scop unic) de a săvârși acțiunile înscrise la art. 220 alin. (1) CP în privința a două sau mai multor persoane.

Cu referire la noțiunea de „pluralitate de victime” specificăm că, sub aspectul calificării în baza lit. a) alin. (2) art. 220 CP, nu contează dacă fapta a fost comisă asupra a două persoane sau asupra mai multor persoane (trei, patru, cinci etc.). Altfel spus, indiferent de numărul de victime, odată ce intenția făptuitorului este unică, răspunderea se va aplica în temeiul agravantei consemnate la

lit. a) alin. (2) art. 220 CP. Dimpotrivă, la individualizarea pedepsei se poate ține cont de numărul de victime.

Intenția unică a făptuitorului poate fi realizată simultan – adică, concomitent în privința a două sau mai multe persoane sau nesimultan – situație în care acțiunile descrise la alin. (1) art. 220 CP, cuprinse de aceeași intenție, sunt separate în timp în câteva episoade. Prima situație este reprezentată în următoarea speță [16].

„M.A. a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzută de lit. a) alin. (2) art. 220 CP. În fapt, în a doua jumătate a anului 2015, M.A., fiind la serviciu în incinta restaurantului hotelului *****, amplasat la etajul 7, mun. *****, unde la acel moment activa în calitate de chelner, s-a apropiat de masa unde se aflau *****, *****, *****, ***** și alte femei neidentificate, cu care a inițiat o discuție prin care le-a propus să presteze servicii sexuale, după care, la scurt timp, le-a solicitat un număr de contact, la ce acestea au decis că dânsul poate discuta orice propunere doar cu *****, urmând să se apropie de aceasta și să facă schimb de numere de telefoane”.

În cazul ilustrat supra, surprindem acțiunea de îndemn la prostituție, realizată simultan în privința mai multor persoane, având la bază o intenție unică.

În următoarea situație [15], proxenetismul presupune câteva episoade cuprinse de intenția unică a făptuitorului:

„T.R. a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzută de lit. a) alin. (2) art. 220 CP. În fapt, în perioada de timp cuprinsă de lunile aprilie – august 2021, aflându-se pe teritoriul mun. *****, urmărind scopul îndemnării, înlesnirii și tragerii de foloase de pe urma practicării prostituției de către alte persoane, având un plan bine determinat de activitate infracțională, a identificat de pe anunțurile postate pe site-ul www.999.md pe O.T. și D.C., pe care le-a telefonat, în vederea trezirii la acestea a interesului pentru practicarea prostituției prin convingerea că vor fi bine plătite.

Astfel, T.R., aproximativ în luna aprilie 2021, aflându-se în apartamentul nr. 247, de pe str. *****, mun. *****, în care locuia temporar O.T., având intenția îndemnării acesteia la practicarea prostituției, i-a comunicat că deține o clinică privată de stomatologie, în mun. *****, unde, la dorință, poate să o angajeze oficial în calitate de lucrător tehnic, însă neoficial ar urma să presteze servicii sexuale contra plată, pentru mai mulți bărbați, promițându-i condiții decente de lucru.

La fel, T.R., în luna iulie 2021, urmărind același scop infracțional, aflându-se în apartamentul nr. *****, de pe str. *****, mun. *****, în care locuia temporar D.C., având intenția îndemnării numitei

la practicarea prostituției, i-a comunicat că deține o clinică privată de stomatologie, în mun. *****, unde, la dorință, poate să o angajeze oficial în calitate de dereticitoare, însă neoficial ar urma să presteze servicii sexuale contra plată, pentru mai mulți bărbați, cetățeni străini, promițându-i achitarea pentru o oră de muncă o sumă de la 110 la 130 euro și condiții decente de lucru”.

Din cele descrise supra, deducem că, în ultimul caz, suntem în prezența unei infracțiuni unice prelungite prevăzută la lit. a) alin. (2) art. 220 CP, având la bază intenția unică de a săvârși fapta prevăzută la alin. (1) art. 220 CP asupra a două persoane.

În același context, subscriem punctului de vedere [17, p. 61], potrivit căruia, agravanta în cauză (asupra a două sau mai multor persoane - n. a.) nu presupune în mod necesar ca făptuitorul să fi avut de la bun început reprezentarea întregii activități infracționale. Drept urmare, în doctrină, se face distincție între intenția inițială și intenția supravvenită: *prima* - când făptuitorul a prevăzut rezultatul chiar în momentul începerii comiterii faptei, *a doua* - când făptuitorul, în timpul executării faptei, are reprezentarea unui alt rezultat decât cel prevăzut inițial și se hotărăște să-l realizeze și pe aceasta [10, p. 122]. Așadar, adaptând opinia respectivă la cercetarea noastră, menționăm că este posibil ca intenția de a determina la prostituție două sau mai multe persoane ori de a înlesni practicarea prostituției de către două sau mai multe persoane, fie de a trage foloase de pe urma practicării prostituției de către două sau mai multe persoane să se formeze în conștiința făptuitorului până la manifestarea oricăreia dintre aceste acțiuni în privința primei persoane sau în procesul realizării acestor acțiuni în privința primei persoane. Dacă fapta este săvârșită după ce a fost depășit acest moment, cele săvârșite vor constitui concurs de infracțiuni de proxenetism.

În ipoteza în care făptuitorul, urmărind realizarea faptei infracționale în privința a două sau mai multe persoane, realizează doar parțial acest rezultat, răspunderea se va aplica în conformitate cu art. 27 și lit. a) alin. (2) art. 220 CP. Aceasta deoarece, potrivit art. 27 CP, dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, infracțiunea nu și-a produs efectul, se atestă neconsumarea infracțiunii. Bunăoară, această calificare este reținută în cazul intenției directe determinate în raport cu pluralitatea de persoane în următoarele ipoteze:

1) făptuitorul a încercat să îndemne sau să determine la prostituție două persoane ori să înlesnească practicarea prostituției de către două persoane, fie să tragă foloase de pe urma practi-

cării prostituției de către două persoane, însă, din cauze independente de voința lui, nu a reușit să realizeze fapta infracțională;

2) făptuitorul a încercat să îndemne sau să determine la prostituție două sau mai multe persoane ori să înlesnească practicarea prostituției de către două sau mai multe persoane, fie să tragă foloase de pe urma practicării prostituției de către două sau mai multe persoane, însă, din cauze independente de voința lui, fapta a fost realizată doar în privința unei persoane din două sau mai multe vizate, ori, după caz, a două persoane din trei sau mai multe vizate; a patru persoane din cinci sau mai multe vizate etc.

Așadar, este nejustificat ca, în cazul realizării parțiale a intenției (concretizate) de a determina la prostituție două sau mai multe persoane ori de a înlesni practicarea prostituției de către două sau mai multe persoane, fie de a trage foloase de pe urma practicării prostituției de către două sau mai multe persoane, răspunderea să fie aplicată în funcție de rezultatul survenit, de exemplu: alin. (1) art. 220 sau alin. (2) lit. a) art. 220 - caz în care s-ar lua în considerație numai aspectul obiectiv al faptei săvârșite, ignorându-se orientarea intenției făptuitorului. Nici soluția aplicării concursului de infracțiuni nu este justificată, cum ar fi, de pildă, alin. (1) art. 220, art. 27 și lit. a) alin. (2) art. 220 CP. Or, așa cum specifică A. Tănase [18, p. 27] în legătură cu traficul de ființe umane asupra a două sau mai multor persoane [lit. b) alin. (2) art. 165 CP], „unitatea infracțională, condiționată de intenția unică manifestată de făptuitor, nu poate fi anulată prin realizarea parțială a acestei intenții din cauze ce nu depind de voința făptuitorului”. În plus, orice soluție de aplicare a concursului de infracțiuni în cazul atestării unei rezoluții unice infracționale ar indica o agravare netemeinică și disproporționată a situației făptuitorului, constituind o încălcare a principiului legalității.

Și alte argumente în privința acestei soluții sunt pertractate în doctrina juridică: nu-i putem incrimina făptuitorului concursul de infracțiuni atunci când acesta a urmărit să săvârșească o singură infracțiune [1, p. 6]; soluția de calificare nu trebuie să se axeze doar pe o incriminare obiectivă, ci în mod obligatoriu se face în coraport cu intenția determinată a făptuitorului referitor la numărul concret de victime [11, p. 130].

Dacă, totuși, intenția este nedeterminată (neconcretizată) referitor la numărul de persoane vizate, răspunderea se va aplica în funcție de rezultatul real survenit.

Continuăm cu analiza circumstanței agravante „asupra unei femei gravide”, prevăzută la lit. b) alin. (2) art. 220 CP. În această ipoteză, „se con-

sideră gravidă femeia din momentul concepției până la momentul începerii nașterii” [2, p. 109]. Raționamentul agravării răspunderii pentru comiterea proxenetismului în privința unei femei gravide rezidă, pe de o parte, în imoralitatea sporită a faptei și pericolozitatea crescută a făptuitorului, care săvârșește fapta în privința unei femei gravide, pe de altă parte, în necesitatea asigurării protecției sănătății femeii gravide, formării și dezvoltării produsului concepției. Or, prostituția, în mod evident, presupune riscuri pentru sănătatea femeii gravide, inclusiv, pentru dezvoltarea produsului concepției.

Trebuie de specificat că, pentru calificarea faptei în temeiul lit. b) alin. (2) art. 220 CP, nu prezintă relevanță dacă sarcina se află într-un stadiu incipient (într-o fază apropiată de perioada concepției), la o fază intermediară sau se apropie de momentul nașterii. De asemenea, nu contează nici gradul de viabilitate a produsului concepției, după cum nu are importanță dacă este vorba despre o sarcină normală sau despre o sarcină extrauterină. Nu este relevantă nici împrejurarea dacă victima planifica să ducă sarcina până la naștere sau dacă intenționa să întrerupă artificial sarcina. La fel, nu contează dacă graviditatea are o cauză naturală sau una artificială (fecundarea artificială sau implantarea embrionului).

Analiza în sistem a normelor prevăzute de Codul penal al Republicii Moldova ne arată că circumstanțe agravante ce vizează „femeia gravidă” se regăsesc în contextul mai multor incriminări. Totodată, sub aspect tehnico-legislativ, se identifică câteva modalități de redactare a acestora, după cum urmează:

- *circumstanțe agravante care îmbină mai multe situații de vulnerabilitate a victimei*, cum ar fi, de exemplu, săvârșirea infracțiunii *cu bună știință în privința unui minor sau a unei femei gravide ori profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, bolii, dizabilității ori altui factor* [lit. e) alin. (2) art. 145 CP; lit. b) alin. (2) art. 151; lit. e) alin. (2) art. 145 CP; lit. c) alin.(2) art.164; lit. c) alin. (2) art. 166 CP; lit. a) alin. (2), lit. a) alin. (4) art. 166¹ CP; lit. a¹) alin. (2) art. 201¹ CP; lit. b) alin. (2) art. 217⁶ CP; lit. c) alin. (2) art. 280 CP]. În aceeași manieră este înscrisă și circumstanța agravantă generală prevăzută la lit. e) art.77 CP;
- *circumstanțe agravante care îmbină două situații de vulnerabilitate a victimei*, cum ar fi, de pildă, săvârșirea infracțiunii *asupra unei femei gravide sau a unui copil* [lit. d) alin. (3) art. 158 CP] ori *asupra unui*

copil cu capacitate de muncă sau a unei femei gravide [lit. b) alin. (2) art. 168 CP];
- *circumstanțe agravante care vizează în mod distinct poziția femeii gravide*, cum ar fi, de exemplu, săvârșirea infracțiunii *asupra unei femei gravide* [lit. c) alin.(2) art. 165 CP; lit. b) alin.(2) art. 220 CP; lit. a) alin.(2) art. 220¹ CP] ori *cu bună știință asupra unei femei gravide* [lit. b) alin.(2) art. 171 CP; lit. b) alin.(2) art.172 CP].

În toate aceste cazuri, victima se află într-o stare cu semnificație juridico-penală, caracterizată, în special, printr-o anumită vulnerabilitate (din cauza minoratului, stării de neputință sau a gravidității). Așa cum vedem, în condițiile prevăzute de lit. b) alin.(2) art. 220 CP doar starea de graviditate constituie o caracteristică a victimei relevantă penalmente pentru diferențierea răspunderii, nu și alte stări.

Pentru comparație, specificăm că un prototip legislativ în care „starea de graviditate” este descrisă alături de „alte situații de vulnerabilitate a victimei” în contextul unei circumstanțe agravante specifice proxenetismului se atestă în legislația penală a Franței. Bunăoară, în condițiile art. 225-7 2) Cod penal al Franței [5], răspunderea se agravează în ipoteza comiterii proxenetismului față de o persoană cu vulnerabilitate specială, din cauza vârstei, bolii, infirmității, a deficienței fizice sau psihice sau a sarcinii – stări aparente sau cunoscute făptuitorului.

Ad litteram prin „neputință” se înțelege „faptul de a nu avea forța, posibilitatea, capacitatea, libertatea de a realiza ceva, de a acționa; incapacitate, imposibilitate” [9, p. 784]. Notăm că, în sensul legii penale autohtone, nu se pune semnul egalității între „starea de graviditate” și „starea de neputință”. Cu privire la aceasta, S. Brînză menționează că circumstanța „săvârșită (cu bună știință) asupra unei femei gravide” poate îndeplini cerințele conținutului agravantei „profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează altui factor decât vârstei înaintate, bolii, handicapului fizic sau psihic”. O opinie similară este pertractată și în doctrina rusă: „Starea de sarcină, în special în etapele ulterioare, afectează sănătatea femeii și îi reduce capacitățile fizice, apropiindu-o de poziția unei persoane aflate în neputință” [19, p.245]. Totuși, nu putem să nu fim de acord că „de una singură, starea de graviditate (chiar la o etapă avansată) nu este suficientă pentru a proba starea de neputință a victimei” [2, p. 109]. Altfel spus, deși în anumite condiții starea de graviditate poate corespunde stării de neputință, nu de fiecare dată o femeie gravidă se află și într-o stare de neputință. Prin urmare, folosind termenul „femeie gravidă”

în sensul lit. b) alin.(2) art. 220 CP, legiuitorul a avut în vedere calitatea în care se află din momentul conceperii și până la naștere, indiferent că se află ori nu în stare de neputință.

În altă privință, trebuie de remarcat că în sensul lit. b) alin.(2) art. 220 CP, sub aspectul diferențierii răspunderii penale, nu comportă relevanță nici calitatea victimei de copil (minor). În acest plan, trebuie să clarificăm dacă *in genere* un copil poate evolua pe post de victimă a proxenetismului. Cu privire la aceasta, în literatura de specialitate [3, p. 1056], în mod întemeiat s-a arătat că, în ipoteza în care o persoană săvârșește acțiunea de determinare a unui minor la practicarea prostituției, aplicabil va fi alin. (1) art. 208 CP „Atragerea minorului la activitate criminală sau determinarea lui la săvârșirea unor fapte imorale” (cu precizarea că subiectul infracțiunii a atins vârsta de 18 ani), avându-se în vedere că aplicarea alin. (1) art. 208 CP este mai favorabilă făptuitorului, în comparație cu aplicarea alin. (1) art. 220 CP, precum și ținând cont de regula fixată la alin. (2) art. (3) CP, potrivit căreia este interzisă interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale. O opinie similară este exprimată și de către S. Copetchi [7, p. 44]: „Simpla acțiune de determinare a unui minor la practicarea prostituției, în virtutea regulii de calificare de la alin. (2) art. 116 CP, urmează a fi calificată potrivit art. 208 CP, având în vedere statutul special al victimei, chiar și în condițiile în care dispoziția normei de la art. 220 CP „Proxenetismul” stipulează asupra acțiunii de determinare drept modalitate normativă de exprimare a faptei prejudiciabile”. În context, reiterăm poziția noastră exprimată anterior [4, p. 501], potrivit căreia suntem în prezența unei omisiuni legislative netolerabile, or, din examinarea sancțiunilor celor două norme [alin. (1) art. 208 CP și alin. (1) art. 220 CP] ar rezulta că, în viziunea legiuitorului, determinarea unui minor la prostituție prezintă o gravitate mai redusă în raport cu determinarea unui adult la prostituție. Mai mult ca atât, dincolo de această discrepanță legislativă, menționăm că în dispoziția art. 220 CP, pe lângă „determinarea” la prostituție sunt specificate și alte modalități alternative de comitere a infracțiunii (îndemn la prostituție, înlesnire a practicării prostituției, tragere de foloase de pe urma practicării prostituției. Din aceste raționamente, considerăm oportună diferențierea răspunderii penale în sensul agravării, în ipoteza săvârșirii proxenetismului asupra unui copil.

Atragem atenția în privința necesității inserării sintagmei „cu bună-știință” în contextul prevederii de la lit. b) alin. (2) art. 220 CP. Prin „bună-știință” urmează să se înțeleagă cunoașterea cu certitudine de către făptuitor a stării de

graviditate a victimei. Această exegeză derivă *inter alia* din interpretarea formulată în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 24.12.2012 cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145-148 CP) [12, p. 32], potrivit căreia „pentru ca făptuitorului să-i fie imputabilă răspunderea în baza art. 145 alin.(2) lit. e) CP, acesta trebuia să fi avut cunoștință în concret despre graviditatea victimei (din surse medicale, datorită unor relații de familie sau de serviciu, datorită faptului că sarcina era evidentă etc.). Sub acest aspect, vinovăția făptuitorului trebuie dovedită în concret, nefiind suficientă simpla prezumție că făptuitorul a prevăzut că victima ar putea fi gravidă, întrucât este femeie”. Și în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 37 din 22.11.2004 cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii [13, p. 12] se arată că „traficul de persoane se consideră săvârșit cu bună știință asupra unei femei gravide când făptuitorul știa despre sarcina victimei. Dacă traficanțul nu a știut la momentul săvârșirii faptei că victima este gravidă, faptele săvârșite în lipsa altor circumstanțe agravante trebuie calificate ca trafic simplu de persoane”.

De lege lata, în absența sintagmei „cu bună știință”, am putea considera că circumstanța agravantă prevăzută la lit. b) alin. (2) art. 220 CP poate fi aplicată chiar și atunci când făptuitorul nu cunoaște despre graviditatea femeii la comiterea faptei - apreciere ce vine în contradicție cu principiul răspunderii penale subiective (*nulla poena sine culpa*). Or, pentru aplicarea prevederii de la lit. b) alin. (2) art. 220 CP este important ca, în momentul săvârșirii infracțiunii, intenția făptuitorului să cuprindă faptul că victima este gravidă. Pe de altă parte, dacă făptuitorul a considerat eronat că săvârșește proxenetismul asupra unei femei gravide, calificarea trebuie făcută în baza art. 27 și lit. b) alin. (2) art. 220 CP.

Pornind de la această premisă, susținem că lipsa sintagmei „cu bună-știință” în textul circumstanței agravante specificate la lit. b) alin. (2) art. 220 CP este susceptibilă să genereze interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale, în sensul că făptuitorului i se poate agrava nejustificat situația pentru unele circumstanțe despre care el nu cunoștea. Așadar, inserarea sintagmei „cu bună-știință” în prevederea de la lit. b) alin. (2) art. 220 CP va asigura conformitatea acesteia cu alin. (2) art. 3 CP și cu art. 7 CEDO, uniformizând astfel poziția legiuitorului cu privire la atitudinea făptuitorului *vis-à-vis* de comiterea unei infracțiuni în privința unei femei gravide.

Concluzii

1. Circumstanțele agravante prevăzute la lit. a) și lit. b) alin.(2) art. 220 CP se referă la victima/victimele infracțiunii de proxenetism.
2. Intenția unică a făptuitorului de a comite proxenetismul asupra a două sau mai multor persoane poate fi realizată simultan – adică, concomitent – în privința a două sau mai multor persoane sau nesimultan – situație în care acțiunile descrise la art. 220 CP cuprinse de aceeași intenție sunt separate în timp în câteva episoade.
3. În cazul realizării parțiale a intenției (concretizate) de a determina la prostituție două sau mai multe persoane ori de a înlesni practicarea prostituției de către două sau mai multe persoane, fie de a trage foloase de pe urma practicării prostituției de către două sau mai multe persoane, răspunderea se va aplica în conformitate cu art. 27 și lit. a) alin.(2) art. 220 CP.
4. În condițiile prevăzute de lit. b) alin.(2) art. 220 CP, doar starea de graviditate constituie o caracteristică a victimei relevantă penalmente pentru diferențierea răspunderii, nu și alte stări. Folosind termenul „femeie gravidă” în sensul lit. b) alin.(2) art. 220 CP, legiuitorul a avut în vedere calitatea în care se află femeia din momentul conceperii și până la naștere.
5. Considerăm oportună extinderea sferei de aplicabilitate a circumstanței agravante de la lit. b) alin.(2) art. 220 CP și reformularea acesteia, după cum urmează: cu bună-știință asupra unei femei gravide sau a unui copil. Prin „bună-știință” urmează să se înțeleagă cunoașterea cu certitudine de către făptuitor a stării de graviditate a victimei.

Referințe bibliografice

1. Brînză S. Omorul săvârșit asupra a două sau mai multor persoane (lit. g) alin.(2) art.145 CP): analiză de drept penal. În: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr.11, p. 2-10.
2. Brînză S. Răspunderea pentru omorul prevăzut la lit. e) alin. (2) art. 145 CP RM. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)*, 2009, nr. 3, p. 101-115.
3. Brînză S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea specială. Volumul I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
4. Calmațui E. Minorul – victimă a infracțiunii de proxenetism. În: *Materialele Conferinței științifice internaționale „Interesul superior al copilului: abordare socio-culturală, normativă și jurisprudențială”*: Chișinău, 30 septembrie – 01 octombrie 2022. Chișinău: 2023, vol. I. 549 p.
5. Codul penal al Franței. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719 (vizitat 22.01.2025).

6. Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 6 iunie 2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.128-129.
7. Copețchi S. Determinarea minorilor la săvârșirea unor fapte imorale: modalitate normativă a faptei prejudiciabile prevăzută la art. 208 CP RM. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr. 8, p. 40-46.
8. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 49 din 31 mai 2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 62g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 220 din Codul penal (proxenetismul). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 285-294.
9. *Dicționarul explicativ al limbii române/ Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al Rosetti”*. Ediția a 2-a. București: Univers Enciclopedic Gold, 2016. 1354 p.
10. Dongoroz V. ș.a. *Explicații teoretice ale Codului penal, Partea generală, ediția a II-a, vol. I*. București: Editura Academiei Române, 2003. 399 p.
11. Gurev D. *Răspunderea penală pentru infracțiunea de răpire a unei persoane / teză de doctor în drept*. Chișinău, 2016.
12. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145-148 CP al RM), nr. 11 din 24.12.2012. În: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2013, nr. 6, p. 4-70.
13. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii, nr. 37 din 22.11.2004. În: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2005, nr. 8, p. 4-17.
14. Sentința Judecătorei Bălți, sediul Central din 02 februarie 2023. Dosarul nr. 1-977/2022. https://jbl.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/2ad1ae08-2d52-4e8e-afc5-c4b146065805 (vizitat 22.01.2025).
15. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 04 octombrie 2023. Dosarul nr. 1-2211/2022. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/d78da82c-9c1d-4e12-bbcf-74699ee569d8 (vizitat 22.01.2025).
16. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 17 octombrie 2023. Dosarul nr. 1-60/2022. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/ffde63c0-7235-4e24-99eb-5027cdb1a1de (vizitat 22.01.2025).
17. Soroceanu I. Omorul săvârșit asupra a două sau mai multor persoane. Abordări teoretice și drept comparat. În: *Revista Națională de Drept*, 2018, nr. 1-3, p. 58-62.
18. Tănase A. Circumstanțele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane (alin. (2) și (3) art.165 CP). În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr.1, p. 26-35.
19. Верин В.П. *Научно-практическое пособие по применению УК РФ*. Москва: Норма, 2005. 928 p.